

STANOVENÍ EKOLOGICKÝCH STANDARDŮ

Zpracovali: Ing. Jiří Jedlička, doc. RNDr. Petr Anděl, CSc. (Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.)

Souhrn

Aktivita byla zahájena ve 2. pololetí roku 2016 a její činnost realizovaná během 6 měsíců se zaměřovala na úvodní rešeršní etapu a na stanovení dalšího metodického postupu. Byl stanoven základní rozsah hodnocených standardů a metodika hodnocení rozdělená na celostátní, regionální a lokální úroveň. Výstupy jsou vstupním podkladem pro řešení v letech 2017 – 2018.

Oblast použití

Při posuzování dopravních koncepcí a konkrétních dopravních staveb se hodnotí vždy jejich vliv na životní prostředí (proces SEA/EIA). Zákonit je vždy konstatována kolize tras s určitými prvky ochrany životního prostředí. Základním nedostatkem při tom je, že se nezhleduje jejich přirozená četnost, hustota a rozšíření v krajině a neřeší se otázka, zda je vůbec reálné se jim vyhnout. Toto bylo jedním z hlavních důvodů pro začlenění výzkumné aktivity do řešení projektu. V nastavení činností pro další období se především pokračuje s provedením analýzy krajiny a průchodem stávajících pozemních komunikací krajinou a na základě vzájemného porovnání budou pro stěžejní složky životního prostředí zpracovány tzv. ekologické standardy. Ty pro jednotlivé kategorie pozemních komunikací určí limitní hodnoty, kdy je zásah do složky životního prostředí možné považovat za přijatelný a kdy ne. Ekologické standardy tak budou použitelné při projektování a investiční přípravě všech nových komunikací i při jejich rekonstrukcích. Nastavené hraniční hodnoty zároveň přispívají k objektivizaci tohoto hodnocení.

Metodika a postup řešení

Byla provedena systémová analýza dotčených složek životního prostředí a rešerše základních legislativních předpisů k nim. Podle souasných metodiky Posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) se hodnotí vlivy na následující složky: (a) obyvatelstvo, (b) klima a ovzduší, (c) hluková situace, (d) voda, (e) horninové prostředí, (f) půda, (g) fauna, flóra, ekosystémy, (h) krajina, (i) archeologické a kulturní památky. Proto, aby bylo

možné stanovit ekologické standardy ve vazbě na krajinu, je třeba, aby cílové objekty byly fixně lokalizované v území a neměly se s charakterem komunikace (jako se mění například hluk). Vzhledem k praktickým zkušenostem s projednáváním dopravních staveb bude pozornost v první řadě zaměřena na ochranu přírody (body g + h) a na ochranu přírodního fondu (bod f).

Výsledky

Výsledkem úvodní etapy řešení je metodika pro stanovení ekologických standardů. Skládá se z pěti výzkumných modulů:

- A. Systémová analýza krajinných složek ve vztahu k pozemním komunikacím.** Zahrnuje výchozí analýzu a průběžné sledování legislativního stavu a specifikace složek životního prostředí, včetně dostupnosti relevantních dat.
- B. Analýza krajiny.** Analýza distribuce hodnocených prvků v krajině bude realizována na celostátní, regionální a lokální úrovni. Celostátní úroveň bude zahrnovat analýzy prvků datů dostupných pro celé území státu, regionální úroveň bude zaměřena na vybrané kraje. Lokální úroveň bude pracovat s cca 20 modelovými územími o rozloze 10 x 10 km rozmístěnými po celé ČR, zaměřenými na specifické charakteristiky krajiny (vysoká urbanizace, velkoplošná chráněná území atd.). Jejich cílem je podchytit variabilitu těchto prvků v pramenných i „extrémních“ podmínkách.
- C. Analýza pozemních komunikací.** Hodnoceny budou přímé i nepřímé kontakty stávajících komunikací s vybranými prvky životního prostředí. Samostatně budou řešeny (i) dálnice + rychlostní komunikace, (ii) modernizované silnice I. třídy. Hodnoceno bude cca 20 úseků v různých přírodních a krajinných podmínkách o délce cca 10 – 20 km (podle dokumentací pro územní rozhodnutí).
- D. Syntéza vztahu mezi složkami krajiny a pozemními komunikacemi.** Bude provedena syntéza modulů B a C a statistická analýza zjištěných dat. Hodnoceny budou i vazby mezi

jednotlivými prvky životního prostředí, jejich případný kumulativní a synergický úinek.

E. Stanovení ekologických standardů a způsob jejich aplikace. V závěrečném modulu bude vytvořen pohled ekologických standardů a stanoven algoritmus a doporučený metodický postup pro jejich aplikaci v různých etapách investiční přípravy.

Obr. 1 Dokumentace stavby dopravní infrastruktury a krajiny.

Závěr

Práce na této aktivitě byly zahájeny v polovině roku 2016. Byla zpracována koncepce celého postupu a metodika pro stanovení ekologických standardů. V roce 2017 bude metodika ověřena na vybraných prvcích ochrany přírody a prostředí. V dalších letech pak bude rozšířena na další složky životního prostředí tak, aby v roce 2019 bylo možné vydat komplexní sadu ekologických standardů.

Literatura

- [1] Zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (EIA)
- [2] Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
- [3] Zákon č. 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu, v platném znění.
- [4] Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích, v platném znění